

Tisková zpráva

15 let transplantací kostní dřeně a kmenových buněk na Hemato-onkologické klinice FN Olomouc

V letošním roce uběhlo 15 let od první transplantace kostní dřeně na Hemato-onkologické klinice FN Olomouc. Psal se rok 1997, kdy po přestěhování kliniky do nové budovy s moderně koncipovanou transplantační jednotkou, nákupu moderních technologií a v první řadě po dlouhém období odborných příprav, domácích i zahraničních stáží a budování zdravotnického týmu, byli transplantováni první pacienti. Tým vedený přednostou kliniky **prof. Karlem Indrákem** a specialisty na transplantace **doc. Edgarem Faberem** provedl v prvním roce transplantačního programu 21 takzvaných **autologních transplantací**, především u nemocných s maligními lymfomy. Dárci krvetvorných buněk v tomto případě jsou sami sobě pacienti, jejichž kostní dřeň je v dobré kondici a bez postižení nádorovými buňkami. „Kmenové krvetvorné buňky se u nich po stimulaci určitými léky sbírají na speciálním přístroji přímo z jejich žilní krve. Poté jsou programově zmrazeny ve speciální kryokonzervacím roztoku a uchovávány do pacientovy transplantace v bance štěpů krvetvorných buněk“, uvedla **MUDr. Ivana Skoumalová**, která je zodpovědná za sběr a uchovávání štěpů kmenových buněk. Po velmi intenzivní chemoterapii, která má za cíl usmrtit i poslední zbytky nádorových buněk v těle pacienta, se krvetvorné buňky rozmrazí a podají formou transfúze. Velmi brzy tyto buňky opět „osídlí“ kostní dřeň a rychle obnoví krvetvornou tkáň nemocných, která byla výrazně utlumena podanou chemoterapií. Po 3 letech zkušeností s autologními transplantacemi začali olomoučtí hematologové provádět i **transplantace allogenní**. Jde o transplantace od dárců, které mají na bílých krvinkách antigeny shodné s antigeny příjemce – tzn. nemocný člověkem. Může jít o dárce z rodiny (**příbuzenské transplantace**) nebo z registru dárců, a to jak českého, tak i některého ze světových registrů (**nepříbuzenské transplantace**). Prvních 11 takových transplantací u nemocných s akutními leukémiemi a těžkými útlumy kostní dřeně bylo provedeno **v roce 2000**. Šlo o transplantace příbuzenské, nepříbuzenské transplantace se začaly na klinice provádět od roku **2004**. „Hlavním mechanismem účinku, který se u alogenních transplantací podílí na likvidaci nádoru (leukémie, lymfomu) je imunologická reakce, při které imunitní buňky dárce dokážou vyhledat a ničit nádorové buňky v těle pacienta. Tak mohou být vyléčeni i nemocní, kteří špatně reagovali na podanou chemoterapii nebo u nichž se nemoc po léčbě vrátila. Díky hlubšímu studiu tohoto imunitního efektu bylo možno zavést transplantace s redukovanou intenzitou chemoterapie, které díky nižší toxicitě umožňují transplantovat i starší nemocné.“,

vysvětluje princip tohoto typu transplantací vedoucí transplantační jednotky **MUDr. Luděk Raida**. Tato část transplantačního programu je realizována především díky úzké spolupráci olomouckého centra s **Českým národním registrem dárců dřeně**, který v Plzni založil MUDr. Vladimír Koza.

Na Hemato-onkologické klinice v Olomouci bylo do dnešního dne provedeno **874 transplantací kostní dřeně** a krvetvorných kmenových buněk, z toho bylo 637 transplantací autologních a 237 transplantací alogenních. Transplantační program je beze sporu nejnáročnější částí celého diagnostického a léčebného procesu, který je na olomoucké Hemato-onkologické klinice realizován. Pracoviště má v současné době téměř 120 zaměstnanců a zajišťuje komplexní péči pro nemocné s **krevními nádory Olomouckého, Moravsko-slezského a části Zlínského kraje**. Tato nádorová onemocnění jsou na klinice diagnostikovány na buněčné, genové a molekulární úrovni, týmem vysoce erudovaných pracovníků pod vedením **prof. Marie Jarošové**. Olomoučtí hematologové mají k dispozici nejmodernější léky a léčebné přístupy, kterými jsou v současné době pacienti léčeni se stejnými výsledky jako v rozvinutých zemích Evropy a Spojených státech amerických. Své poznatky o chorobách krve pravidelně prezentují na národních a prestižních mezinárodních vědeckých kongresech po celém světě, letos například na kongresu Evropské hematologické asociace v Amsterdamu, Evropské transplantační společnosti v Ženevě a na sjezdu Americké hematologické společnosti v Orlandu. Olomoucká Hemato-onkologická klinika ve spolupráci s Českou hematologickou společností, Nadací Haimaom a Lékařskou fakultou UP pořádá největší každoroční setkání českých hematologů s mezinárodní účastí – **Olomoucké hematologické dny**, jejichž 26. ročník proběhl v Olomouci v červnu tohoto roku. Program transplantací kostní dřeně a léčby nemocných na Hemato-onkologické klinice je podporován **Nadací Haimaom**, která byla založena rovněž před 15 lety. Jak podotkl předseda správní rady nadace **doc. Tomáš Papajík**, „řada mecenášů, ale také drobných dárců významným způsobem přispěla ke zlepšení podmínek péče o vážně nemocné pacienty a za uplynulých 15 let Nadace Haimaom díky nim mohla investovat do vybavení kliniky více než 17 miliónů korun“.

Olomoučtí hematologové se sejdou s pacienty a jejich rodinnými příslušníky, dárci, ale také se svými kolegy a dalšími vzácnými hosty na **Slavnostním přednáškovém symposiu** v NH Olomouc Congress centru tento pátek od 16. hodin. Po odborné části programu bude následovat slavnostní koncert, na kterém vystoupí kytaristka a zpěvačka **Lenka Filipová** za doprovodu Seanna Barryho (irská harfa) a Jinřícha Koníře (piano a klávesy) s programem Concertino.

Kontakt:

Doc. MUDr. Tomáš Papajík, CSc.

Zástupce přednosty pro LP

Hemato-onkologická klinika FNOL

I.P.Pavlova 6

77520 Olomouc

e-mail: tomas.papajik@fnol.cz

tel.: 588 44 2878, fax: 588 44 2517

